

Amfibieënnieuws

Overzetacties 2014

Dit jaar moesten we er snel bij zijn omwille van de vliegende start waarmee het trekseizoen uit de blokken schoot. Het zachte weer zorgde ervoor dat padden, kikkers en salamanders niet langer konden wachten en al rond het laatste weekend van februari massaal hun oversteek waagden. Volle emmers dus voor de tellers en helaas ook een pak diertjes die onder de wielen eindigden.

Bij het prille begin van maart vonden we aan de rand van ons werkingsgebied (Houthulst) al massaal kikkerdril van **bruine kikker**, dé kampioen in vroeg opstaan, m.a.w. de soort met de kortste winterrust. Op ons teltraject ten Z en W van Roeselare kwamen we die kikkersoort echter maar sporadisch (8) tegen, waarvan 2 in de emmers. En verrassend: geen wegslachtoffers.

Groene kikkers planten zich vrij laat voort, soms pas begin mei. Maar ze kunnen er al vroeg bij zijn om naar de poelen te trekken. Met 5 getelde exemplaren, waarvan ook 2 in de emmers, kunnen we echter bezwaarlijk spreken van een massale doortocht.

De flinke opkomst van werkgroepleden en gesmeerd lopende controles waren zeer welkom voor het paddengeweld op de drukste trekdagen. **Gewone padden**, in onze regio de meest algemene staartloze amfibie is ook het vlotst te leiden naar de emmers en over te zetten richting voortplantingspoelen. Over het ganse traject zijn 806 dieren levend overgezet, waarbij er nog eens 144 of 15% vielen als verkeersslachtoffer.

Dat de netten/emmers zeer efficiënt zijn bewijzen vooral de cijfers van de Oude Maria's Lindestraat. Ongeveer 70% van wat we over die 11 km telden (657 dieren) troffen we in die straat aan, die over 300m beveiligd werd. Slechts 36 padjes (5%) haalden het niet. Op 2 andere plaatsen – Dadizeleleestraat en Veldbosstraat - waren kortere zones beveiligd met 68 padden die de oversteek waagden. Het dodencijfer hier bedroeg 23 en 26%.

Bij oversteekplaatsen zonder netten liep dit op tot ruim 40% slachtoffers, heel vaak dan nog (tragere?) koppeltjes. Op 225 dieren haalden 134 de overkant wel. Dat dit de plaatselijke populatie een fatale duw kan geven ligt zo voor de hand. Op al die plaatsen mogen we gerust spreken van zeer kwetsbare restpopulaties. Het is ooit anders geweest...

Onder de amfibieën met staart vinden we bij ons alleen nog **Alpenwatersalamander** en **kleine watersalamander**. Vinpoot- en kam-salamander zijn al tientallen jaren geleden verdwenen, hoewel er toch nog eens eentje in de teltabellen sloop. Spannend natuurlijk maar een foto gaf meestal duidelijke argumenten voor determinatie. Pech voor die zeldzame soorten.

Meest algemeen troffen we **Alpenwatersalamanders** aan. Onder de 86 dieren telden we 16 slachtoffers. Verrassend was dat we maar 2 dode salamanders vonden in de langst beveiligde zone hoewel die kleine dieren veel gemakkelijker dan padden doorheen/overheen de netten raakten. De emmers vingen slechts 20% van de passanten op.

Bij de iets kleinere en in het telgebied nog minder algemene **kleine watersalamander** (20 ex) vond we één dood exemplaar in een emmer. De overige waren allen vrij trekkend. Net als bij de vorige soort haalden ongeveer 20% de veilige overkant niet.

Alles bijeen kwamen we voor de 5 soorten samen aan 1069 dieren. Vorig jaar waren dat er 1115. Lijkt een vrij stabiele toestand, maar bij padden was er een daling van 10% terwijl er dit jaar ruim dubbel zoveel salamanders geteld werden als in 2013. Tekenen van hoop? Hopelijk blijven ze gespaard van de gevreesde schimmelziekte *Batrachochytrium salamandrivorans* die in Nederland al lelijk heeft huisgehouden. Daar is vooral onder vuursalamanders een ware ravage aangericht. In de Ardennen werd een eerste geval voor België signaleerd...

Poelenonderzoek in een stroomversnelling

Tja, voor een keer klopt dit bij stilstaand water: leden van de werkgroep zijn dit voorjaar volop bezig om alle poelen in het telgebied te inventariseren op waterdieren met behulp van aangepast vangmateriaal. We zijn natuurlijk op zoek naar vijvers waar kikkervisjes en salamanderlarven succesvol kunnen opgroeien, maar als collateral damage of bijvangst krijgen we veel meer in de netten en emmertjes: visjes, zoetwaterinsecten, slakken, bloedzuigers, waterzeltjes, enz. naast ondergedoken en drijvende waterplanten. Bij elke vijver of poel wordt een steekkaart als paspoort ingevuld met een volledige beschrijving. We hopen hiermee ook voor amfibieën meer gerichte beschermingsmaatregelen te kunnen treffen voor een succesvolle overleving en voortplanting. Dit werk is nog helemaal niet af maar we houden jullie op de hoogte van de resultaten.

Langs deze weg past het zeker om de vrijwilligersploegjes van de werkgroep te danken voor hun belangenloze en enthousiaste inzet bij het tellen, overzetten en inventariseren! En vrienden van natuur worden vrienden onderen!

Piet

